

УДК 346.13:342.9

Ольга Юрїївна ІВАНОВА,

кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України

Анастасія Олексїївна УДОВЕНКО,

аспірант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України

Тетяна Михайлівна ЧЕЧЕТОВА-ТЕРАШВІЛІ

кандидат економічних наук, доцент, Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України

61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, під'їзд 7, поверх 8

0505760093, laptevaou@gmail.com

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ ПРОЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Стаття присвячена актуальним питанням оцінки якості проведення аналізу регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів. Розроблено методичний підхід до оцінки якості здійснення державними органами аналізу регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів. Визначено критерії проведення оцінки та обґрунтовано інтегральний показник оцінки якості аналізу регуляторного впливу проектів. Визначено перелік та зміст часткових показників оцінки: коефіцієнт описового заміщення кількісних показників, коефіцієнту повноти якісної оцінки, коефіцієнту повноти кількісної оцінки. Запропоновано матричний підхід до визначення повноти оцінки за якісними та кількісними показниками оцінки проведення аналізу регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів. Проведено оцінку якості проведення аналізу регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів державними органами влади, що провадять регуляторну діяльність.

Ключові слова: методичне забезпечення, регуляторна політика, аналіз регуляторного впливу, оцінка якості, регуляторні органи, критерії

Ольга Юрьевна ИВАНОВА,

кандидат экономических наук, доцент, старший научный сотрудник Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины

Анастасия Алексеевна УДОВЕНКО,

аспирант Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины

Татьяна Михайловна ЧЕЧЕТОВА-ТЕРАШВИЛИ

кандидат экономических наук, доцент, Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины

61022, Украина, г. Харьков, Госпром, 7 подъезд, 8 этаж

0505760093, laptevaou@gmail.com

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ АНАЛИЗА РЕГУЛЯТОРНОГО ВЛИЯНИЯ ПРОЕКТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ: ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ

Статья посвящена актуальным вопросам оценки качества проведения анализа регуляторного влияния проектов нормативно-правовых актов. Разработан методический подход к оценке качества осуществления государственными органами анализа регуляторного влияния проектов нормативно-правовых актов. Определены критерии проведения оценки и обоснованно интегральный показатель оценки качества анализа регуляторного влияния проектов. Определен перечень и содержание частных показателей оценки: коэффициент описательного замещения количественных показателей, коэффициента полноты качественной оценки, коэффициента полноты количественной оценки. Предложен матричный подход к определению полноты оценки по качественным и количественным показателям оценки проведения анализа регуляторного влияния проектов нормативно-правовых

актов. Проведена оценка качества проведения анализа регуляторного влияния проектов нормативно-правовых актов государственными органами власти, осуществляющих регуляторную деятельность.

Ключевые слова: методическое обеспечение, регуляторная политика, анализ регуляторного влияния, оценка качества, регуляторные органы, критерии

Olga IVANOVA,

PhD in Economics, associate professor, research assistance of the Research Center for Industrial Problems of Development of National Academy of Sciences of Ukraine

Anastasia A. UDOVENKO,

graduate student of the Research Center of Industrial Problems of NAS of Ukraine

Tatiana CHECHETOV-TERASHVILI

PhD in Economics, associate professor of the Research Center for Industrial

Problems of Development of National Academy of Sciences of Ukraine

61022, Ukraine, Kharkiv, pl. Liberty, 5, Derzhprom, entrance 7, floor 8

0505760093, laptevaou@gmail.com

ANALYSIS' METHODOLOGICAL SUPPORT OF REGULATORY IMPACT OF DRAFT LEGAL ACTS: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

This article is devoted to current issues of assessing the quality of analysis of draft legal acts' regulatory impact. The methodical approach to assessing the quality of implementation by state agencies analysis of draft legal acts' regulatory impact is developed. The criteria of evaluation are defined and integral index of assessing the quality of analysis of projects' regulatory impact is proved. The list and contents of partial performance evaluation: descriptive replacement ratio of figures completeness ratio quality evaluation factor quantitative assessment of completeness is defined. A matrix approach to determine the completeness score for the qualitative and quantitative performance evaluation of analysis of draft legal acts' regulatory impact is developed. An

assessment of the quality of analysis regulatory impact of normative legal acts of the public authorities, which carry out regulatory activities, are conducted.

Keywords: methodical support, regulatory policy, regulatory impact analysis, quality assurance, regulatory authorities, criteria

JEL classification: R38, N4, D78, H100.

Головними напрямками реформ, що здійснюються в Україні є забезпечення добробуту громадян, «впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі» [1]. Отже досягнення мети стратегії сталого розвитку «Україна-2020» можливе за рахунок створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, забезпечення гідного рівня життя населення та законодавчого закріплення цих норм.

Державна регуляторна політика відіграє важливу роль в управлінні, контролі та відстеженні економічних та соціальних процесів, що відбуваються в країні. «Метою такого регуляторного впливу є, перш за все, впорядкування адміністративних процедур та усунення адміністративних бар'єрів в усіх сферах людської життєдіяльності» [2]. О. Жулінська зазначає, що «складовою частиною реформ в умовах післякризового розвитку економіки країни є дерегуляція підприємницької діяльності, що є складовою регуляторного клімату» [3].

Від якості розробки регуляторних актів та в подальшому результатів їх відстеження залежить легкість ведення бізнесу в країні, якість надання адміністративних послуг населенню, соціально-економічна ефективність даних процесів та вигоди, що отримують всі суб'єкти суспільних відносин: держава, населення, підприємництво. Це зумовлює актуальність та доцільність розробки методичного підходу до оцінки якості здійснення регуляторними органами аналізу регуляторного впливу (АРВ) проектів нормативно-правових актів, що сприятиме підвищенню ефективності регуляторних функцій держави.

Дослідженню проблеми оцінки ефективності регуляторної політики в різних сферах присвячено роботи таких вчених, як Н. Шibaєва, Л. Павлюк, А. Глушко, І.

Ясіновська, Н. Герасимчук та інші, проте проблему оцінки АРВ проектів регуляторних актів, розглянуто не в повній мірі.

Так, А. Глушко [4] приділяє увагу визначенню системи показників ефективності та результативності державної регуляторної політики у сфері внутрішньої торгівлі, Н. Шibaєва [5] розглядає основний зміст поняття «ефективності» регуляторної політики та її принципи, І. Ясіновська [6], О. Літвінов [7] проводять аналіз регуляторного законодавства та зазначають, що для ефективної реалізації державної регуляторної політики нормативно-правова база потребує вдосконалення та має бути спрямована на вдосконалення регулювання розвитку бізнесу.

Проте, вченими не було приділено уваги аналізу діяльності регуляторних органів у сфері проведення АРВ. Тому, метою статті є розробка методичного підходу до оцінки діяльності регуляторних органів щодо АРВ проектів нормативно-правових актів та дослідження тенденцій і проблем реалізації діючої методики.

Аналіз регуляторного впливу – є одним з головних інструментів державної політики. Важливим завданням підготовки АРВ є визначення ефекту від впровадження різних варіантів розв'язання проблеми та вибір найбільш вдалого з них [8]. Проте, не всі державні органи дотримуються методики аналізу проектів та намагаються продемонструвати високі досягнення у своїй роботі за рахунок великої кількості розроблених документів. Як наслідок, виникають проблеми з прийняттям неякісних нормативно-правових актів.

Для проведення оцінки якості АРВ до проектів НПА було розроблено методичний підхід на основі Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308 [9].

Методичний підхід складається з семи основних етапів, які включають в себе визначення мети та строків проведення оцінки; розробку методики та її застосування; виявлення проблемних аспектів та внесення пропозицій щодо їх усунення (рис. 1).

Оцінка відбувається за критерієм наявності якісної та кількісної складової в аналізі регуляторного впливу проектів. Згідно до пункту 10 Постанови КМУ «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308, кількісна оцінка проекту передбачає наявність прогнозних значень показників результативності регуляторного акта, які встановлюються протягом різних періодів після набрання чинності актом, обов'язковими з яких повинні бути:

Рис. 1. Методичний підхід до оцінки ефективності здійснення регуляторними органами аналізу регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта;

розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта.

Для цілей проведення оцінки зроблено припущення, що всі кількісні та якісні показники мають однакову вагу. Відповідно до цього, пропонується оцінювати проведений АРВ проектів за допомогою коефіцієнту повноти кількісної оцінки (K_k), який розраховується наступним чином:

$K_k = 0$ – у випадках, коли жоден з 4-х обов'язкових показників не розрахований та не має якісної оцінки.

$K_k = 0,25$ – коли розраховано один з показників.

$K_k = 0,50$ – коли розраховано два з показників.

$K_k = 0,75$ – коли розраховано три з показників.

$K_k = 1$ – коли наведені розрахунки по всім чотирьом показникам.

Крім того, згідно з п.11 Постанови, у разі неможливості обчислення розмірів прогнозних значень показників результативності чи іншої вигоди або витрати наводиться їх текстовий опис. Отже, за наявності лише текстового опису кількісних показників, для проведення оцінки, вони вважаються проаналізованими описовим методом та позначаються, як «О». Для оцінки співвідношення кількості показників, наведених в текстовій та числовій формах, застосовується коефіцієнт описового заміщення кількісних показників (K_o), який дорівнює:

$$K_o = K_{ko}/K_{zag}, \text{ де} \quad (1)$$

K_o – коефіцієнт описового заміщення кількісних показників;

K_{ko} – кількість показників оцінених описовим способом;

K_{zag} – кількість оцінених показників.

Для оцінки якісної складової аналізу виділено два критерії: наявність проведеного аналізу вигод та витрат у простій (перелік очікуваних позитивних та

негативних факторів) або складній (із застосуванням різноманітних економічних моделей) формі (п. 7,8 Постанови) та оцінка усіх прийнятних альтернативних способів досягнення встановлених цілей. Згідно до п.5 Постанови, при визначенні та оцінці усіх прийнятних альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання наводяться не менше ніж два можливих способи; оцінка кожного із способів; причини відмови від застосування альтернативних способів розв'язання проблеми; аргументи щодо переваги обраного способу. Згідно до цього, ступінь повноти проведення якісного аналізу може бути оцінений за допомогою коефіцієнту повноти якісної оцінки (Кяк), який розраховується наступним чином:

Кяк = 0 – у випадках, коли жоден з 2-х критеріїв не має якісної оцінки.

Кяк = 0,5 – коли наведено дані по одному з показників.

Кяк = 1 – коли наведені дані по обом показникам.

Для ранжування державних органів за повнотою розробки АРВ проектів нормативно-правових актів використано інтегральний показник, який враховує кількісні та якісні коефіцієнти та розраховується, як:

$$KI = (Kяк + Kк) / 2, \text{ де} \quad (2)$$

Кяк – коефіцієнту повноти якісної оцінки;

Кк – коефіцієнту повноти кількісної оцінки.

Проте, в методиці, закріпленій Постановою №308 існує ряд недоліків, які можуть призводити до порушення законодавства з боку державних органів, складанню неякісного аналізу регуляторного впливу та, як наслідок, прийняттю неефективних нормативно-правових актів, а саме:

при визначенні проблеми відсутня вимога наведення числових показників, які підтверджують її існування та необхідність вирішення;

при визначенні та оцінці усіх прийнятних альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання повинно наводитися не менше ніж два можливих способи. Проте, більшість державних органів, в якості другого способу наводять

пропозицію залишення без змін або взагалі вказують на відсутність інших альтернатив, що не є шляхом досягнення цілей;

наявність можливості застосування текстового способу для описання показників результативності призводить до відсутності цифр в аналізі та складності визначення реальних наслідків від подальшого прийняття регуляторного акта.

Частину виділених недоліків було усунуто після введення в дію Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308» від 16 грудня 2015 р. № 1151, яка набула чинності 15.03.2016 року.

За допомогою запропонованого методичного підходу було оцінено якість АРВ до проектів регуляторних актів, які були розроблені державними органами в лютому 2016 року. Результати оцінки наведено в табл.1 [10].

Таблиця 1

Результати проведення оцінки АРВ проектів нормативно-правових актів за лютий 2016 р.

№	Назва державного органу	Кількість проектів НПА	К _{як}	К _к	К _о	К _і	Рейтинг
1	2	3	4	5	6	7	8
Міністерства							
1	Міністерство соціальної політики України	5	0	0	0	0	14
2	Міністерство регіонального розвитку та будівництва	7	1	0,96	1	0,98	1
3	Міністерство освіти і науки України	2	1	0,25	0,5	0,62	10
4	Міністерство фінансів України	11	0,9	0,84	0,88	0,87	5
5	Міністерство інфраструктури України	5	1	0,9	0,95	0,95	2
6	Міністерство економічного розвитку і торгівлі	13	0,84	0,9	0,87	0,87	5
7	Міністерство аграрної політики та продовольства України	13	1	0,88	0,93	0,94	3
8	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	4	1	0,56	0,45	0,78	7
9	Міністерство внутрішніх справ України	3	1	0,66	0,44	0,83	6
10	Міністерство екології та природних ресурсів	2	1	0,5	1	0,75	9
Служби та інспекції							
11	Державна авіаційна служба	5	1	0,9	1	0,95	2

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
12	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	1	1	0,5	1	0,75	9
13	Державна фінансова інспекція України	2	0,5	0,5	0,37	0,5	12
14	Державна фіскальна служба України	14	1	0,8	0,58	0,9	4
15	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру	1	0,5	0,75	0,66	0,62	10
16	Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України	5	1	1	1	1	1
Фонди, комітети, комісії							
17	Пенсійний фонд України	1	0,5	1	1	0,75	9
18	Антимонопольний комітет України	1	1	0	0	0,5	12
19	Державний комітет архівів України	1	1	0,5	1	0,75	9
20	НКЦПФР	10	0,2	0,2	0,12	0,2	13
21	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг	9	0,72	0,41	0,46	0,56	11
22	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	9	0,55	1	0,77	0,77	8

Для інтерпретації отриманих даних було побудовано матрицю розподілу державних органів за коефіцієнтами повноти кількісної та якісної оцінок та кількості розроблених проектів регуляторних актів за лютий 2016 року (рис.2).

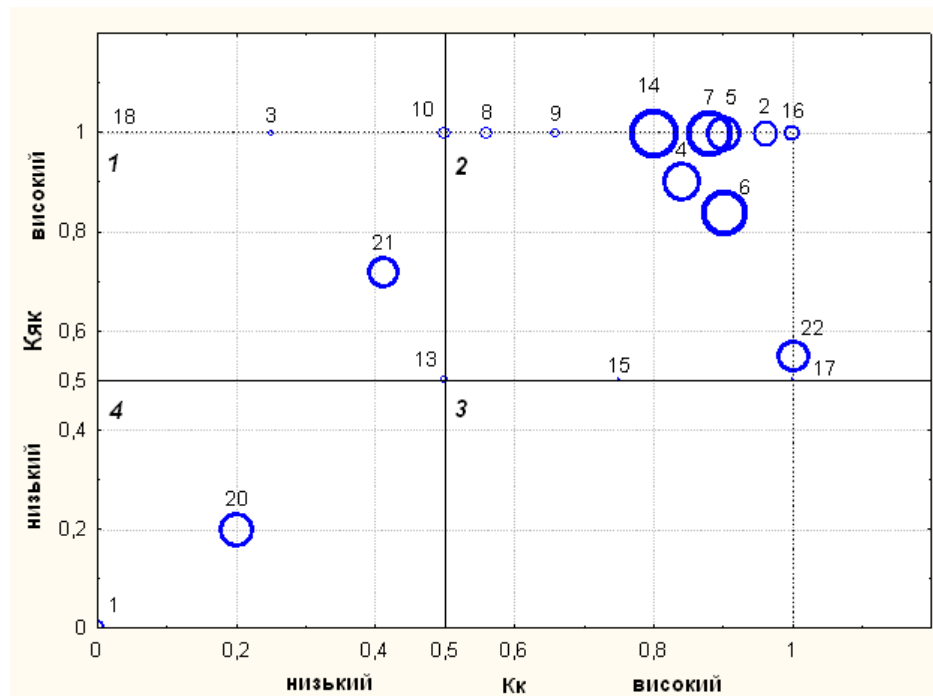

Рис. 2. Розподіл державних органів за рівнем підготовки та кількістю розроблених АРВ проектів нормативно-правових актів

Примітка: Кк - коефіцієнт повноти кількісної оцінки; Кяк - коефіцієнт повноти якісної оцінки

Номера державних органів на рис. 2. відповідають порядковому номеру органу в табл. 1. Наведена матриця складається з 4 квадрантів. З точки зору аналізу, найкращим вважається 2 квадрант, оскільки до нього увійшли державні органи, які провели максимально повний якісний і кількісний аналіз проектів НПА. Найгіршим є 4 квадрант, в якому коефіцієнти повноти якісної та кількісної оцінки є найнижчими. 1 та 3 квадранти містять середні значення Кяк і Кк.

Згідно матриці розподілу державних органів за рівнем підготовки та кількістю розроблених АРВ можна зазначити наступне:

1. Найкращі результати мають державні органи, які знаходяться в 2 квадранті (12 органів). Вищезазначені державні органи мають найкращі показники коефіцієнтів повноти якісної та кількісної оцінки. Окремо можна виділити Міністерство фінансів України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Державна авіаційна служба, Державна фіскальна служба України, які розробили найбільшу кількість проектів та якісно провели АРВ.

2. Державні органи, які згідно до матриці знаходяться в 1 квадранті мають середній рівень підготовки АРВ проектів нормативно-правових актів. До 1 квадратну потрапили 5 органів. За даними матриці, наведені державні органи мають високий рівень проведення якісної оцінки проектів НПА та досить низький рівень проведення кількісної оцінки. В усіх перелічених органах, окрім Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, якісна оцінка проектів НПА проведена в повній мірі (Кяк=1). В проектах, розроблених Антимонопольним комітетом, кількісна оцінка відсутня.

3. 4 квадрант вважається найгіршим з точки зору низьких показників якісної та кількісної оцінки проектів. За результатами проведеного аналізу до нього увійшли 2 органи. В більшості проектів розроблених НКЦПФР відсутня як кількісна, так і якісна оцінки. Відповідно до абз.4 ч.2 ст.3 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV дані проекти Рішень не є регуляторними актами. Однак, оскільки вони розроблені уповноваженим регуляторним органом, спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними

органами та суб'єктами господарювання – можна стверджувати про необхідність проведення повного АРВ.

Аналіз співвідношення коефіцієнту описового заміщення кількісних показників та коефіцієнту повноти кількісної оцінки, показав, що серед міністерств, найгірші показники має Міністерство соціальної політики України, в якому АРВ до проектів нормативно-правових актів на сайті відсутні. В усіх Міністерствах коефіцієнти описового заміщення кількісних показників мають досить високі бали, що свідчить про переважну відсутність числових значень критеріїв результативності в АРВ проектів. За рівнем проведення кількісної оцінки можна виділити три групи: міністерства з низьким рівнем в яких $0 < K_k \leq 0,4$ (2 органи), міністерства з середнім рівнем, в яких $0,41 \leq K_k \leq 0,7$ (3 органи), міністерства з високим рівнем, в яких $0,71 < K_k \leq 1$ (5 органів) (рис. 3).

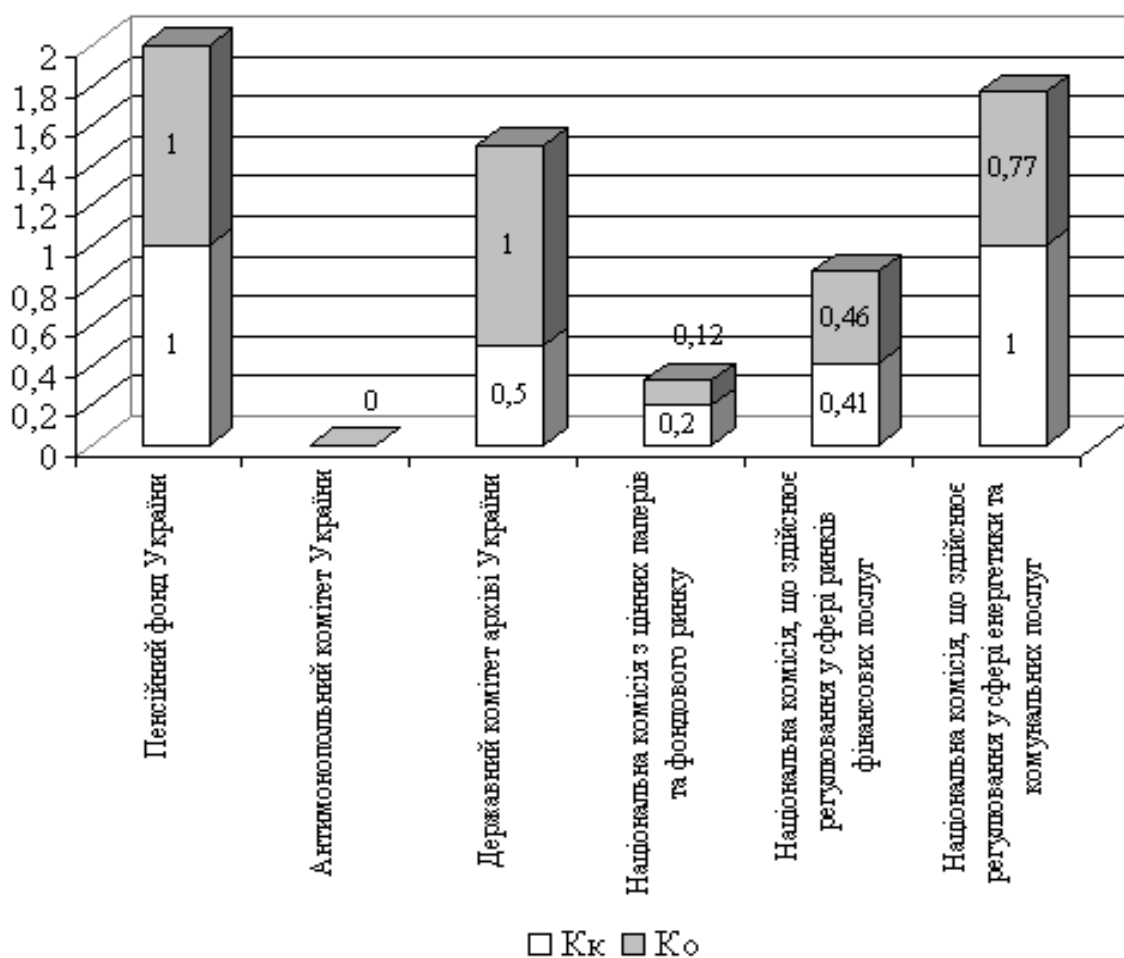

Рис. 3. Співвідношення коефіцієнту описового заміщення кількісних показників та коефіцієнту повноти кількісної оцінки

Згідно до рис. 3, найгірші показники має Антимонопольний комітет України, в якому проведено лише якісний аналіз проектів. В Пенсійному фонді та Державному комітеті архівів України $K_o=1$, що свідчить про наявність лише описових показників результативності проектів. Найкращі показники в Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг ($K_k=1$, що свідчить про проведення повної кількісної оцінки по всім проектам). За рівнем проведення кількісної оцінки можна виділити три групи: державні органи з низьким рівнем в яких $0 < K_k \leq 0,4$ (3 органи); з середнім рівнем, в яких $0,41 \leq K_k \leq 0,7$ (1 орган), служби з високим рівнем, в яких $0,71 < K_k \leq 1$ (2 органи).

За першу половину березня 2016 року, з 45 органів державної влади, 19 розробили проекти нормативно-правових актів (на 3 органи менше порівняно з лютим). З них, найбільша кількість в Міністерстві економічного розвитку та торгівлі (12), Державна фіскальна служба (9), Міністерство екології та природних ресурсів (6). Загалом за березень, регуляторними органами було розроблено на 53 проекти менше, ніж за лютий (а, саме 71).

За результатами розрахунків інтегрального показника (КІ), всім центральним органам виконавчої влади було призначено позицію в рейтингу. Найвищі позиції в рейтингу зайняли Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Міністерство освіти та науки, Державна авіаційна служба та Державна фінансова інспекція, в яких значення $KI=1$. Найгірші результати з підготовки АРВ проектів НПА продемонстрували Міністерство соціальної політики України (аналогічно рейтингу за лютий), Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та Державна ветеринарна та фітосанітарна служба. Отже, порівнюючи результати застосування запропонованого методичного підходу можна зробити висновок, що в першій половині березня 2016, порівняно з лютим, якість діяльності регуляторних стосовно розробки АРВ до проектів нормативно-правових актів суттєво не покращилась.

Таким чином, за допомогою вищезазначеної методики було проведено оцінку АРВ проектів нормативно-правових актів. Для цього було використано інформацію

з офіційних сайтів державних органів. За результатами проведеного аналізу можна зазначити наступне:

1. За лютий 2016 року, з 45 органів державної влади, 22 розробили проекти нормативно-правових актів. З них, найбільша кількість в Державній фіскальній службі (14), Міністерство економічного розвитку і торгівлі (13), Міністерство аграрної політики та продовольства України (13), Міністерство фінансів (11).

2. За результатами розрахунків інтегрального показника (КІ), всі державні органи було проранжовано. Найвищі позиції в рейтингу зайняли Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Міністерство інфраструктури України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, в яких значення КІ було максимально наближено до 1. Найгірші результати з підготовки АРВ проектів НПА продемонстрували Міністерство соціальної політики України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України та Державна фінансова інспекція України. В перших двох випадках це пов'язано з відсутністю АРВ до проектів. В АРВ, що підготовлений Антимонопольним комітетом, відсутня кількісна оцінка, а в Державній фіскальній інспекції показники К_{як} і К_к є досить низькими.

3. Оскільки в Постанові №308 зазначено, що оцінка кількісних показників може бути наведена в текстовій або числовій формах, було введено два коефіцієнти: повноти кількісної оцінки та описового заміщення кількісних показників. З діаграм, наведених на слайдах 27,28,29 видно, що в усіх АРВ проектів НПА, кількісний аналіз проведено з використанням обох методів. З графіку на слайді 30, можна зробити висновки, що в більшість державних органів, а саме 13 з 22, проводять кількісну оцінку переважно описовим методом. Загалом, в більшості АРВ до проектів НПА, числові значення показників наведено лише для «кількості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта». Для інших трьох показників застосовано описовий метод, при чому в більшості АРВ до проектів зазначено, що надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта не планується та витрати часу суб'єктів не зміняться.

4. В більшості документів АРВ, якісна оцінка проведена в повній мірі (К_{як}=1). Проте, за виділеними критеріями, аналіз вигод/витрат зроблено майже в кожному НПА, натомість, як розрахунок альтернатив наведено лише в частині проектів. Згідно до п.5 Постанови №308, при визначенні та оцінці усіх прийнятних альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання наводяться не менше ніж два можливих способи, у той час як в більшості проектів наведено лише один спосіб – це прийняття змін зазначених в проекті НПА. В такому випадку, умови критерію вважалися не виконаними.

Крім того, у більшості АРВ до проектів регуляторних актів, аналіз вигод та витрат проведений у простій формі, без наведення статистичних даних, даних наукових досліджень та опитувань, а також даних, одержаних з інших джерел та обчислення загального результату.

Таким чином, використання запропонованого методичного підходу дозволило виявити позитивні аспекти та недоліки у процесі розробки АРВ до проектів регуляторних актів державними органами. Проте, більшість з проблем пов'язані з недосконалістю діючої методики проведення аналізу регуляторного впливу. Частина виділених проблем було усунено після введення в дію нової редакції Постанови №308 від 15.03.2016, проте, залишився ряд питань, які потребують подальшого врегулювання на законодавчому рівні.

Література:

1. *Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>*
2. *Борбунюк О. О. Регуляторні акти як різновид нормативно-правових актів / О. О. Борбунюк // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 46–52 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_10.pdf*
3. *Жулинська О. Проблеми дотримання принципів державної регуляторної політики / О. Жулинська // Збірник наукових праць Ефективність державного управління. – 2012. – Вип. 32. – С. 122-129.*

4. Глушко А. Д. Оцінка ефективності державної регуляторної політики у сфері внутрішньої торгівлі в Україні / А. Д. Глушко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/econrig_2012_6_17.pdf+&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

5. Шibaєва, Н. В. Визначення та принципи регуляторної політики / Н.В. Шibaєва // Економічний аналіз : зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль. – 2014. – Том 18. – № 1. – С. 114-119.

6. Ясіновська І. Ф. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва та її вплив на діяльність суб'єктів господарювання / І. Ф. Ясіновська // Інноваційна економіка: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – № 5 (31). – С. 312–315.

7. Літвінов О. Недоліки законодавчого забезпечення державної регуляторної політики [Електронний ресурс] / О. Літвінов, О. Андрєєв. — Режим доступу : <http://www.visnyk-nanu.kiev.ua/nedoliki-zakonodavchogo-zabezpechennya-derzhavnoiregulyatornoi-politiki/4>.

8. Аналіз регуляторного впливу. Презентація Державної регуляторної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrp.gov.ua/files/77d7aabdd5.pptx

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF>

10. Моніторинг і коментарі до нормативно-правових актів у сфері регуляторної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ndc-ipr.org/media/documents/2016_02_deregul.pdf

References

1. *Stratehiya staloho rozvytku "Ukrayina - 2020". [Strategy for Sustainable Development "Ukraine - 2020"]*. (n.d.). zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10> [in Ukrainian].
2. Borbunyak O. O. (2013) *Rehulyatorni akty yak riznovyd normatyvno-pravovykh aktiv [Regulations as a variety normative acts]* Forum prava, 3, 46–52 Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_10.pdf [in Ukrainian].
3. Zhulyns'ka O. (2012) Problemy dotrymannya pryntsyviv derzhavnoyi rehulyatornoyi polityky [Problems of compliance with the principles of regulatory poli] Zbirnyk naukovykh prats' Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnya, 32, 122-129. [in Ukrainian].
4. Hlushko A. D. *Otsinka efektyvnosti derzhavnoyi rehulyatornoyi polityky u sferi vnutrishn'oyi torhivli v Ukrayini [Evaluating the effectiveness of state regulatory policy in the sphere of internal trade in Ukraine]* Retrieved from: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/econrig_2012_6_17.pdf+%&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua [in Ukrainian].
5. Shybayeva, N. V. (2014) *Vyznachennya ta pryntsyvy rehulyatornoyi polityky [Definition and principles of regulatory polic]*. Ekonomichnyy analiz : zb. nauk. prats' Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu, 18 (1), 114-119. [in Ukrainian].
6. Yasinovs'ka I. F. (2012) *Derzhavna rehulyatorna polityka v sferi pidpryyemnytstva ta yiyi vplyv na diyal'nist' sub'yektiv hospodaryuvannya [State regulatory policy in the field of entrepreneurship and its impact on the activities of undertakings]*. Innovatsiyna ekonomika: vseukrayins'kyy naukovo-vyrobnychy zhurna, 5 (31), 312–315. [in Ukrainian].
7. Litvinov O., Andryeyev O. *Nedoliky zakonodavchoho zabezpechennya derzhavnoyi rehulyatornoyi polityky [Disadvantages Legislative Support of Regulatory Policy]*. Retrieved from: <http://www.visnyk-nanu.kiev.ua/nedoliki-zakonodavchogo-zabezpechennya-derzhavnoiregulyatornoi-politiki/4>. [in Ukrainian].

8. *Analiz rehulyatornoho vplyvu. Prezentatsiya Derzhavnoyi rehulyatornoyi sluzhby [Regulatory impact analysis. Presentation of the State Regulatory Service].* (n.d.). *dkrp.gov.ua*. Retrieved from: www.dkrp.gov.ua/files/77d7aabdd5.pptx [in Ukrainian].

9. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny «Pro zatverdzhennya metodyk provedennya analizu vplyvu ta vidstezhennya rezul'tatyvnosti rehulyatornoho akta» vid 11 bereznya 2004 r. (No) 308 [Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of methodologies for impact analysis and monitoring of the regulatory act" of 11 March 2004 r. Number 308].* (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF> [in Ukrainian].

10. *Monitorynh i komentari do normatyvno-pravovykh aktiv u sferi rehulyatornoyi polityky [Monitoring and comments normative acts in regulatory policy].* (n.d.). *ndc-ipr.org*. Retrieved from: http://ndc-ipr.org/media/documents/2016_02_deregul.pdf [in Ukrainian].